

Informacje podstawowe

Nazwa przedmiotu	Teologia dogmatyczna: Łaska, Eschatologia
Prowadzący	O. prof. dr hab. Grzegorz Bartosik
Wydział	Wydział Teologiczny
Kierunek	Teologia ogólna
Poziom studiów	Jednolite studia magisterskie
Profil studiów	ogólnoakademicki
Forma studiów	Niestacjonarne
Moduł specjalnościowy	
Dyscyplina naukowa, do której odnoszą się efekty uczenia się	nauki teologiczne
Obowiązuje od roku akademickiego	2025/2026
Rok studiów	4
Semestr	8
Język wykładowy	Polski
Status przedmiotu (<i>obowiązkowy, do wyboru</i>)	Obowiązkowy
Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się (<i>symbole</i>)	TMA_W01; TMA_W06; TMA_W17; TMA_U05; TMA_U12
Rodzaj zajęć (<i>wybór z listy*</i>)	Wykład
Liczba godzin	15
Liczba ECTS	4
Wymagania wstępne	Podstawowa znajomość <i>Katechizmu Kościoła Katolickiego</i>
Opis i cele przedmiotu	Pierwsza część wykładu przedstawia naukę Kościoła Katolickiego o łasce Bożej. Część ta obejmuje aspekt biblijny nauczania o łasce, rozwój dogmatu na przestrzeni wieków oraz część systematyczną, w której zostanie zwrócona uwaga na łaskę w życiu grzesznika, usprawiedliwienie oraz łaskę w życiu człowieka usprawiedliwionego. Część druga wykładu, czyli eschatologia ukazuje ostateczny cel życia człowieka, jakim jest zbawienie i życie wieczne w Bożej obecności. Zostaną omówione takie zagadnienia jak: rzeczywistość śmierci oraz nieśmiertelność duszy ludzkiej, definitywny sąd Boski, stany eschatyczne (niebo, czyściec, piekło) oraz zagadnienie paruzji i zmartwychwstania zmarłych. Celem wykładu jest ukazanie godności i ostatecznego przeznaczenia człowieka w świetle zbawczego dzieła Jezusa Chrystusa.

Treści programowe

Temat/blok zajęć:	Liczba godzin
1. Łaska w objawieniu biblijnym.	1
2. Nauka o łasce według Ojców Kościoła. Spory w Kościele starożytnym.	1
3. Nauka o łasce według św. Tomasza z Akwinu.	1
4. Protestancka nauka o usprawiedliwieniu oraz nauka Soboru Trydenckiego.	1
5. Bajанизm i jansenizm.	1
6. Łaska w życiu grzesznika.	1
7. Usprawiedliwienie.	1
8. Łaska w życiu człowieka usprawiedliwionego	1
9. Udział człowieka w zbawczej męce i śmierci Chrystusa.	1
10. Nieśmiertelność duszy ludzkiej.	1
11. Definitywny sąd Boski.	1
12. Niebo jako wiekuisty udział istot rozumnych w wewnętrznym życiu i szczęściu Boga.	1
13. Piekło jako wiekuisty i dobrowolny stan odejścia od miłości Boga.	1
14. Czyściec jako miłość zadośćcierpiąca i oczyszczająca,	1
15. Paruzja i zmartwychwstanie zmarłych	1
Łącznie godzin:	15

Opis przedmiotowych efektów uczenia się i sposoby ich weryfikacji

Kategoria efektu (W, U, K)	<u>Kierunkowe efekty uczenia się</u> (co ogólnie absolwent po tych studiach będzie wiedział i umiał)	<u>Opis przedmiotowych efektów uczenia się</u> (wyłącznie czasownikami operacyjnymi - czynności, które da się zweryfikować, mierzalne; w nawiasie należy podać numery tematów zajęć, które realizują dany efekt) (co konkretnie student po tym przedmiocie będzie wiedział i umiał)	<u>Sposoby weryfikacji efektów uczenia się</u> (np.: kolokwium pisemne, egzamin ustny, egzamin pisemny, sprawozdanie, prezentacja na zajęciach, raport, projekt indywidualny, grupowy...)
TMA_W01	wykazuje podstawową wiedzę o specyfice przedmiotowej i metodologicznej teologii, szczególnie w zakresie nauk biblijnych, teologii systematycznej i historii Kościoła	Student poznał całościowy, dogmatyczny wykład o łasce Bożej i eschatologii katolickiej w oparciu o Pismo Święte, naukę Nauczycielskiego Urzędu Kościoła oraz wybitnych Ojców Kościoła i teologów (tematy: 1-15).	Egzamin ustny
TMA_W06	przedstawia zasady interpretacji tekstu teologicznego i poprawnie posługuje się nimi	Student zna podstawowe teksty biblijne, patrystyczne oraz dokumenty Nauczycielskiego Urzędu Kościoła na temat łaski Bożej i eschatologii. Potrafi je poprawnie zinterpretować i przekazać innym (tematy: 1-2; 10-15).	Egzamin ustny
TMA_W17	wykazuje uporządkowaną, pogłębioną, prowadzącą do specjalizacji wiedzę z zakresu teologii systematycznej (fundamentalnej, dogmatycznej i moralnej)	Student zna różnicę, jaka zachodzi między dogmatami dotyczącymi łaski i eschatologii w Kościele katolickim, a sposobem rozumienia tych prawd w innych Kościołach i wspólnotach chrześcijańskich (tematy: 4-5; 12-15).	Egzamin ustny
TMA_U05	poprawnie posługuje się systemami normatywnymi, normami i regułami (dogmatycznymi, etyczno-moralnymi, prawnymi, zawodowymi) Kościoła katolickiego w celu rozwiązywania konkretnych problemów	W oparciu o zdobytą wiedzę potrafi rozpoznać błędy i właściwie ocenić współczesne różnorodne poglądy dotyczące relacji między naturą i łaską oraz poglądy eschatologiczne, występujące zarówno w teologii, jak i w kulturze masowej (tematy: 6-15). Student potrafi samodzielnie przygotować i przedstawić wybrany problem	Egzamin ustny

		z dziedziny charytologii i eschatologii budząc zainteresowanie odbiorców. (tematy: tematy: 6-15).	
TMA_U12	wskazuje na powiązania pomiędzy poszczególnymi elementami dziedzictwa doktrynalnego, integrując wiedzę z różnych specjalności teologicznych	Student potrafi połączyć zdobytą wiedzę z innymi dyscyplinami teologii, szczególnie z chrystologią, pneumatologią i antropologią. Potrafi wykorzystać tę wiedzę do udzielania odpowiedzi na konkretne życiowe sytuacje ludzi w ich drodze do zbawienia (tematy: 1: 6-15).	Egzamin ustny

Metody dydaktyczne

(dostosowane do przedmiotowych efektów uczenia się)

1.	Wykład ustny.	
2.	Wspólna analiza wybranych fragmentów Pisma Świętego, nauczania Ojców Kościoła oraz dokumentów Nauczycielskiego Urzędu Kościoła dotyczących traktatu o łasce i eschatologii.	

Opis nakładu pracy studenta w ECTS

Kontakt z prowadzącym	Aktywność	Liczba godzin	Razem liczba godzin / ECTS
bezpośredni	udział w zajęciach	15	30/2
	udział w zaliczeniach poza zajęciami		
	udział w konsultacjach	15	
praca własna	przygotowanie do zajęć (czytanie, praca pisemna, tłumaczenie, ...)	30	70/2
	przygotowanie do zaliczenia (np. czytanie, prezentacja, projekt, ...)	40	

Kryteria oceny końcowej

(Opis składowych oceny końcowej zajęć, rozkład procentowy lub punktowy, informacja o dopuszczalnej liczbie nieobecności, inne kryteria)

W01, W06, W17, U05, U12 są weryfikowane aktywnością na zajęciach i oceną z egzaminu końcowego, który będzie egzaminem ustnym z całości materiału według wskazanych tez. Student może mieć dwie nieusprawiedliwione nieobecności w semestrze.

Ocena 5 – student wykazuje się pełnym i dogłębnym opanowaniem materiału. Zna całościowy katolicki wykład o łasce Bożej i eschatologii w oparciu o Pismo Święte, naukę Nauczycielskiego Urzędu Kościoła oraz wybitnych Ojców Kościoła i teologów. Poznał różne błędy, jakie na przestrzeni wieków powstały w innych wyznaniach chrześcijańskich na omawiane tematy. Zna nauczanie Kościoła w dziedzinie charytologii i eschatologii i potrafi udzielić odpowiedzi na podstawowe pytania współczesnego człowieka dotyczące znaczenia łaski Bożej w drodze człowieka do nieba. Potrafi też opisać i przedstawić katolicką naukę na temat sensu śmierci, oraz stanów eschatycznych (nieba, czyśćca i piekła). Zna naukę Kościoła na temat oczekiwanej paruzji Chrystusa i zmartwychwstania zmarłych.

Ocena 4 – student wykazuje się dobrym opanowaniem materiału. Zna i rozumienie omawiane zagadnienia w sposób właściwy, lecz wymagający pewnych uściśleń. Potrafi stosować zdobytą wiedzę dla przekazywania jej innym oraz do obrony prawowiernej nauki Kościoła Katolickiego dotyczącej łaski Bożej i eschatologii.

Ocena 3 – student wykazuje się podstawowym poziomem opanowania materiału. Zna i rozumie omawiane zagadnienia w sposób częściowy, fragmentaryczny. Potrafi stosować zdobytą wiedzę dla przekazywania jej innym oraz do obrony prawowiernej nauki Kościoła Katolickiego dotyczącej łaski Bożej i eschatologii.

Literatura obowiązkowa

1.	<i>Katechizm Kościoła Katolickiego</i> , nr 1987-2029.
2.	Bartnik Cz., <i>Dogmatyka katolicka</i> , t. II, Lublin 2003, s. 497-584.
3.	Buxakowski J., <i>Wolność i człowiek, Eschatologia</i> , Pelplin 2006.

Literatura uzupełniająca

1.	Kijas J. Z. <i>Traktat o Duchu Świętym i łasce</i> , w: <i>Dogmatyka t. 4</i> , red. E. Adamiak, A. Czaja, J. Majewski, Warszawa 2007, s. 463-514.
2.	A. Santorski, <i>Tajemnica łaski</i> , Warszawa 1985.
3.	<i>Wspólna deklaracji na temat nauki o usprawiedliwieniu Kościoła katolickiego i Światowej Federacji Luterńskiej</i> , 28 października 1999 r;
4.	Danielewicz Z., <i>Traktat o rzeczywistości ostatecznej</i> , w: <i>Dogmatyka, t. 6</i> , red. E. Adamiak, A. Czaja, J. Majewski, Warszawa 2007, s. 287-550.
5.	Müller G.L., <i>Dogmatyka katolicka</i> , Kraków 2020, s. 533-584.

* lista rodzajów zajęć

- ☐ ćwiczenia (audytoryjne, translatoryjne, terenowe, warsztatowe, projektowe)
- ☐ ćwiczenia laboratoryjne, komputerowe
- ☐ lektorat języka obcego nowożytnego/starożytnego
- ☐ wykład kierunkowy
- ☐ wykład monograficzny lub konwersatorium monograficzne
- ☐ seminarium dyplomowe
(sem. magisterskie, licencjackie lub inżynierskie, na którym student pod kierunkiem opiekuna pracy przygotowuje pracę dyplomową, wykorzystując metody adekwatne do realizowanej tematyki badawczej)
- ☐ pracownia dyplomowa (programistyczna, chemiczna, fizyczna, biologiczna, inżynierska)
(zajęcia laboratoryjne, na których student pod kierunkiem opiekuna pracy przygotowuje pracę dyplomową wykorzystując metody adekwatne do realizowanej tematyki badawczej)